

KENDELSE

afsagt af Den Særlige Klageret onsdag den 29. oktober 2025 i sag:

25/05605

Advokat C kærer Retten på Frederiksbergs afgørelse af 28. januar 2025.

Ved kæreskrift modtaget af Retten på Frederiksberg den 6. februar 2025 har advokat C kæret Retten på Frederiksbergs afgørelse af 28. januar 2025, hvorved retten ikke fandt grundlag for at beskikke en anden advokat som bistandsadvokat for F.

Advokat C har nedlagt påstand om, at Retten på Frederiksbergs beslutning af 28. januar 2025 ændres, således at der sker ombeskikkelse.

Anklagemyndigheden har påstået afvisning af kæremålet.

Sagens oplysninger

Den 19. juli 2024 anmeldte F, at hun i perioden november 2021 til marts 2023 var blevet udsat for psykisk vold af sin tidligere ægtefælle, T. Politiet iværksatte på den baggrund en efterforskning af sagen.

Den 22. august 2024 fremsendte politiet en anmodning til Retten på Frederiksberg om beskikkelse af en bistandsadvokat for F. Den 26. august 2024 beskikkede Retten på Frederiksberg advokat B som bistandsadvokat for F.

Efter anmodning fra advokat B tilbagekaldte retten den 28. november 2024 beskikkelsen og beskikkede i stedet advokat A som bistandsadvokat for F.

Den 28. januar 2025 anmodede advokat C om ombeskikkelse. Samme dag traf retten beslutning om, at der ikke skulle ske ombeskikkelse af bistandsadvokat for F. Af retsbogen fremgår bl.a.:

”Retten bemærker, at der allerede en gang er sket ombeskikkelse af bistandsadvokat.

Retten finder ikke grundlag for på ny at beskikke en anden advokat som bistandsadvokat for F.”

Den 6. februar 2025 kærede advokat C Retten på Frederiksbergs beslutning af 28. januar 2025. Den 21. februar 2025 fremsendte Retten på Frederiksberg kæremålet til Den Særlige Klageret og oplyste i den forbindelse, at retten ikke havde bemærkninger til kæren.

Den 26. februar 2025 traf Københavns Politi afgørelse om ikke at rejse en straffesag mod T, jf. retsplejelovens § 721, stk. 1, nr. 2.

Anbringender

Advokat C har anført navnlig, at F opsøgte en ny bistandsadvokat som følge af, at der ikke var tillid og klar kommunikation mellem den tidligere advokat og hende. Der foreligger således særlige omstændigheder i sagen. F har været udsat for psykisk vold gennem længere tid og har brug for en advokat, der kan bistå og varetage hendes sag. Ombesikkelsen vil hverken føre til forsinkelse af sagen eller medføre yderligere omkostninger. F har behov for støtte og vejledning, hvorfor en afvisning af ombesikkelsen vil have store konsekvenser for hende, herunder belysning af sagen.

Anklagemyndigheden har anført navnlig, at kæremålet ikke er omfattet af Den Særlige Klagerets kompetence, jf. retsplejelovens § 737, stk. 1. Byrettens afgørelse om afslag på at ombesikke en bistandsadvokat for forurettede er undergivet den almindelig appeladgang til højere ret, i dette tilfælde til landsretten, jf. retsplejelovens § 968, stk. 1. Dette understøttes af TfK 2018.95 Ø og TfK 2021.1018 V, hvor landsretten tog stilling til spørgsmål om ombesikkelse af bistandsadvokater på grund af utilfredshed med de oprindelige bistandsadvokater.

Retsgrundlag

Retsplejelovens § 735, § 737, § 741 a, stk. 1 og 3, § 741 d og § 968, stk. 1, lyder:

”§ 735. Forsvareren beskikkes af rettens præsident. Sagerne fordeles så vidt muligt mellem de antagne forsvarere efter omgang og under hensyn til de ledige mødetidspunkter, forsvarerne har oplyst til retten, jf. dog stk. 2 og 3.

Stk. 2. Sigtede skal have lejlighed til at angive, hvem sigtede ønsker som forsvarer. Rettens præsident kan fastsætte en frist herfor. Er den pågældende villig til at lade sig beskikke, imødekommes sigtedes ønske, medmindre andet følger af stk. 3.

Stk. 3. En person kan ikke beskikkes til forsvarer, hvis

- 1) der er påviselig risiko for, at den pågældende vil hindre eller modvirke sagens oplysning, eller
- 2) den pågældendes medvirken væsentligt vil forsinke behandlingen af sagen.

Stk. 4. Efter anmodning træffes afgørelser efter stk. 3 af retten ved kendelse.

§ 737. Afgørelse om at afvise en valgt forsvarer i medfør af § 730, stk. 3, 1. pkt., om at nægte at beskikke en person til forsvarer i medfør af § 735, stk. 3, om at tilbagekalde en beskikkelse i medfør af § 736, stk. 1, nr. 2, eller om at nægte at beskikke en ny forsvarer i medfør af § 736, stk. 1, nr. 3 eller 4, kan påkæres til Den Særlige Klageret inden en uge efter, at afgørelsen er meddelt. Kæremålet behandles mundtligt, hvis der fremsættes anmodning herom eller retten bestemmer det. I øvrigt finder reglerne i §§ 968, stk. 1, 969, stk. 2, 970-972 og 974 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Den Særlige Klagerets afgørelse kan ikke appelleres.

§ 741 a. I sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 118 c-118 i, § 118 j, jf. §§ 118 c-118 i, § 118 l, § 119, § 119 b, § 123, § 210, §§ 216-223, § 225, jf. §§ 216-223, §§ 231 og 232, § 237, jf. § 21, §§ 242-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 b eller § 288, beskikker retten en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring om det, jf. dog stk. 2 og 3.

...

Stk. 3. I sager om overtrædelse af straffelovens § 119, § 119 b, § 123, §§ 217-220, § 222, stk. 1, § 223, stk. 2, §§ 231 og 232, § 237, jf. § 21, §§ 242-246, §§ 249 og 250, § 252, stk. 2, §§ 260-262 b eller § 288 kan beskikkelse af advokat dog afslås, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig. Det samme gælder i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens § 225, jf. §§ 217-220, § 222, stk. 1, eller § 223, stk. 2.

...

§ 741 d. Om kompetencen til at beskikke advokat for den forurettede eller den forurettedes nære pårørende gælder samme regler som ved beskikkelse af forsvarer, jf. § 735.

§ 968. Kendelser og andre beslutninger afsagt af byretten, som ikke, eller ikke for tiden, kan ankes i medfør af §§ 901-905, kan kæres til landsretten af enhver, over for hvem kendelsen eller beslutningen indeholder en afgørelse, medmindre andet er bestemt i loven.”

§ 741 a og § 741 d blev indsat ved lov nr. 253 af 16. juni 1980 om ændring af retsplejeloven (Advokatbistand til den forurettede), hvor retsplejelovens kapitel 66 a også blev indsat. Det fremgår af lovforslaget, at der ved fremsættelsen heraf oprindeligt blev foreslået følgende bestemmelse i § 741 a og § 741 d (Folketingstidende 1979-80, tillæg A, lovforslag nr. L 45, sp. 459-462):

”741 a. I sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 216, 217 eller 218, stk. 2, kan der beskikkes en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når retten finder det ønskeligt. Det samme gælder i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 224 eller 225, jfr. §§ 216, 217 eller 218, stk. 2.

Stk. 2. Begæring om beskikkelse af en advokat kan fremsættes såvel af den forurettede som af politiet.

§ 741 d. Om kompetencen til at beskikke advokat for den forurettede gælder samme regler som ved beskikkelse af forsvarer, jfr. § 735. Retten kan begrænse beskikkelsen til en del af sagens behandling, og retten kan på ethvert tidspunkt under sagens behandling bringe beskikkelsen til ophør.

Stk. 2. Beslutninger, hvorefter en advokat skal beskikkes, kan ikke påklages for højere ret. Imod beslutninger, hvorved beskikkelse af advokat nægtes, kan kære til højere ret finde sted.”

Under Folketingets behandling af lovforslaget fik § 741 a, stk. 1, en ændret affattelse efter forslag fra justitsministeren, jf. Folketingets Retsudvalgs betænkning af 23. maj 1980 over lovforslaget (ændringsforslag nr. 1) (Folketingstidende 1979-80, tillæg B, lovforslag nr. L 45, sp. 941). Samtidig udgik § 741 d, stk. 2 (ændringsforslag nr. 2). § 741 a og § 741 d fik herefter følgende ordlyd:

”§ 741 a. I sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 216, 217 eller 218, stk. 2, beskikker retten en advokat for den, der er forurettet ved lovovertrædelsen, når den pågældende fremsætter begæring herom. Det samme gælder i sager, der vedrører overtrædelse af straffelovens §§ 224 eller 225, jfr. §§ 216, 217 eller 218, stk. 2.

Stk. 2. Fremsætter den forurettede ikke begæring om beskikkelse af advokat, kan der efter politiets begæring beskikkes en advokat for den forurettede under efterforskningen.

§ 741 d. Om kompetencen til at beskikke advokat for den forurettede gælder samme regler som ved beskikkelse af forsvarer, jfr. § 735.”

Af bemærkningerne til ændringsforslagene fremgår (Folketingstidende 1978-79, tillæg B, lovforslag nr. L 45, sp. 942-943):

”Til nr. 1

Beskikkelse af advokat for den forurettede er efter lovforslaget fakultativ. Ændringsforslaget medfører, at ordningen bliver obligatorisk, således at der i de pågældende sager altid skal beskikkes advokat, når den forurettede fremsætter begæring herom.

...

Til nr. 2

Den foreslåede affattelse af § 741 d svarer til lovforslagets § 741 d, stk. 1, 1. pkt. Bestemmelsen i lovforslagets § 741 d, stk. 1, 2. pkt., om rettens adgang til at begrænse beskikkelse og bringe denne til ophør er udgået i konsekvens af de under nr. 1 foreslåede ændringer. Om beskikkelsens ophør i tilfælde, hvor beskikkelse er sket efter den forurettedes begæring, kan herved bemærkes, at det følger af ordningens obligatoriske karakter, at beskikkelsen tilbagekaldes, såfremt den forurettede på et senere stadium af sagen fremsætter begæring herom.

Ligeledes er bestemmelsen i lovforslagets § 741 d, stk. 2, om påklage af beslutningen om advokatbeskikkelse udgået. Når advokatbeskikkelse efter den forurettedes begæring gøres obligatorisk, er der næppe behov for at fravige de almindelige appelregler.”

§ 741 a er efterfølgende ændret flere gange, herunder ved lov nr. 730 af 7. december 1988 om ændring af retsplejeloven (Dørlukning og advokatbistand til den forurettede), hvor den fakultative adgang til beskikkelse af bistandsadvokat i sager omhandlende visse overtrædelser blev indført. Ved lov nr. 329 af 30. marts 2019 blev bestemmelsen udvidet til at omfatte sager om overtrædelse af

straffelovens 243 om psykisk vold. § 741 d er ikke efterfølgende ændret af betydning for kompetencespørgsmålet.

Klagerettens begrundelse og resultat

I sagens behandling har følgende medlemmer deltaget: Hanne Schmidt, Bo Østergaard, Kari Sørensen, Lasse Højlund Christensen og Kåre Pihlmann.

Efter retsplejelovens § 741 a, stk. 1, beskikker retten en bistandsadvokat for forurettede bl.a. i sager om psykisk vold efter straffelovens § 243, når den forurettede begærer det. Efter bestemmelsens stk. 3 kan beskikkelse af advokat dog afslås, hvis lovovertrædelsen er af mindre alvorlig karakter, og advokatbistand må anses for åbenbart unødvendig.

Ved lovforslaget til lov nr. 253 af 16. juni 1980 om ændring af retsplejeloven (Advokatbistand til den forurettede), hvorved § 741 a om advokatbeskikkelse blev foreslået, var der lagt op til en fakultativ ordning for domstolene. Afgørelser om at nægte at beskikke en bistandsadvokat kunne efter den foreslåede § 741 d, stk. 2, kæres til højere ret, hvorimod beslutninger, hvorefter en advokat skal beskikkes, ikke kunne kæres. I forbindelse med lovforslagets behandling, hvorved advokatbeskikkelse blev gjort obligatorisk, udgik stk. 2, idet lovgiver ikke (længere) fandt det nødvendigt at fravige de almindelige appelregler (Folketingstidende 1978-79, tillæg B, lovforslag nr. L 45, sp. 942-943). § 741 d er ikke efterfølgende ændret af betydning for kompetencespørgsmålet.

På den anførte baggrund finder Klageretten, at retsplejelovens § 737, hvorefter visse afgørelser om forsvarerbeskikkelse kan kæres til Den Særlige Klageret, ikke finder anvendelse, hvis kæremålet angår beskikkelse af bistandsadvokater. Sådanne kæremål er i stedet omfattet af de almindelige appelregler, hvorfor kompetencen til at behandle kæremålet henhører under landsretten, jf. retsplejelovens § 968, stk. 1. Klageretten afviser herefter kæremålet.

Thi bestemmes:

Kæremålet afvises.